

Предизборни послания 2017

Участие, партньорство и електронни услуги

Гражданското участие е стимул и мотивация за заемане и отстояване на позиции в защита на обществените интереси. Ролята на гражданското участие е изключително важна за подсеждане на властите за важните проблеми, както и за сигнализиране при излизане извън правилата.

Имат ли партиите визия и послания по тези въпроси? Какво предвиждат в своите програми и какви конкретни мерки предлагат?

*****

ПП „ГЕРБ“¹

ГЕРБ избира секторен подход на взаимодействие с гражданските организации. Вижда в тях партньор за разработване на мерки по конкретни политики. Платформата не навлиза в детайли как партньорството ще бъде реализирано на практика. Партньорството с гражданите, нестопанските организации и социалните партньори е основно послание по отношение на социалната политика, мерките насочени спрямо тероризъм, организирана престъпност и корупция за обмен на информация, както и по отношение на трафика на хора и отбраната и образованието.

По отношение **противодействието на тероризма** ролята на неправителствените организации се вижда във връзка с изграждането на система за мониторинг, координация и обмен на информация по проблемите на радикализацията на тероризма.

В сферата на **отбраната** също е заложено активно сътрудничество с военно-патриотичните съюзи и други неправителствени организации. Отново не се навлиза в конкретика какво точно се има предвид.

Сред мерките за подобряване на **образователната система** се предвижда преглед и промяна на държавните образователни стандарти с участието на учителите, социалните партньори и неправителствения сектор. Заложена цел е премахването на бюрокрацията и осигуряването на свобода на действие на учителите. По отношение на гражданското образование е предвидена активна работа за неговото „налагане и въвеждане“ с цел повишаване на уменията в областта на активната гражданска позиция.

Друга сфера, в която се предвижда сътрудничество с неправителствения сектор е **околната среда**. Три от приоритетите са информираност, прозрачност и образованост.

Сред посочените приоритети в програмата е **политиката към младите хора** като се предвижда насърчаване на гражданската им активност и социално включване. Допълнително се предвижда тяхното включване в процеса на изпълнение и наблюдение на младежката политика в страната.

---

¹ http://gerb.bg/files/useruploads/files/gerb_programa_2017.pdf

Модернизацията на администрацията и предоставянето на електронни услуги също са част от представената платформа. Ефективната администрация е изведена като приоритет и като предпоставка за противодействието на корупцията. Предвидена е инициатива за законодателни решения за намаляване на административната тежест. Относно електронните услуги се предвижда електронна винетка, електронизация на процесите на Оперативните програми, електронни услуги в МВР, електронно правосъдие, продължаване с въвеждането на електронни учебници, както и подобряване на здравеопазването.

КП „БСП за БЪЛГАРИЯ“²

В предизборната платформа на КП „БСП за България“ **ролята на гражданските организации не е разпозната**. Сред приоритетите подобряването на диалога между институциите и обществото чрез засилване на гражданското участие **не намира място**. Програмата по-скоро се фокусира върху отделни секторни проблеми като развитие на образователната система. Сред мерките са предвидени „целени образователни програми“, свързани с националното самосъзнание, с българските история и култура. **Не е предвидено обаче гражданско образование** или други форми за развитие на умения за критично мислене.

КП „БСП за България“ също предвижда мерки за намаляване на административната тежест и въвеждане на електронни услуги, но без да предлага конкретни решения и примери за видовете услуги, които предлага.

КП „РЕФОРМАТОРСКИ БЛОК - ГЛАС НАРОДЕН“³

В програмата на коалицията ролята на гражданските организации е разпозната в подобряване на медийната среда, образованието и борбата с корупцията, както и местното самоуправление. Конкретните мерки остават неясни. Електронните услуги са в основата на подобряване на всички сектори според РБ-Глас Народен.

Във връзка с **борбата с корупцията** се предвижда овластяването на гражданите да подават сигнали за корупция при гаранции за запазване на самоличността им.

По отношение постигането на **съвременен образователен процес**, коалицията предвижда въвеждане на нови учебни програми, ориентирани към подобряване на функционалната грамотност чрез насърчаване на четенето, развитие на дигиталните умения, уменията по предприемачество и гражданското образование на учениците.

Наред с мерките за развитие на образователния процес е включено и утвърждаването на **обществените съвети като органи за гражданско наблюдение и контрол** и за подпомагане на развитието на детските градини и училищата.

Сред приоритетите на програмата е и **балансираното и устойчиво развитие на регионите**. Мерките за постигането му включват изграждането на силно, ефективно и отговорно местно самоуправление със **засилено гражданско участие** посредством функционална и финансова децентрализация, разширяване на прилагането на местните референдуми.

² <http://bsp.bg/news/view/11667-predizborna-platforma-na-blgarskata-sotsialisticheska-partiya.html>

³ <http://reformatorskiblok.bg/programa/>

Що се отнася до **електронните услуги и подобряване на администрацията**, коалицията предлага електронно правосъдие, електронни системи в МВР, електронна система за проследяване на децата и превенция на ранно отпадане, електронни учебници, дневници; електронно здравеопазване; работещо електронно правителство и модерна администрация с одит на агенцията “Електронно управление”; електронна идентификация и безплатен електронен подпис за гражданите, както и отворен код в информационните системи на администрацията.

Предложените мерки и възможности за подобряване на гражданското участие и въвеждането на електронни услуги и по-добра администрация **остават на декларативно ниво и липсва конкретика** в начина на прилагане и постигане на заложените цели.

Коалиция Обединени патриоти не предоставя предизборна платформа, за да може да се анализират техните предложения в идентифицираните сфери. Коалицията залага на обучение по патриотизъм, демографска програма и връщане на възрожденския дух, без да предложи конкретни начини за въвеждане и да измери ефекта от подобни предложения.

ДПС⁴

ДПС заема позицията на защитник на интересите на гражданите и техните права. **Не се отделя специално място на насърчаването на гражданското участие** или на сътрудничество с НПО.

Предвиждат се мерки относно **освобождаване от административни тежести** и прилагане на принципи за издаване на разрешителни на “едно гише”, окончателно изграждане на електронното правителство и намаляване на регулациите.

ВОЛЯ⁵

Партия ВОЛЯ отделя специален раздел на сътрудничеството с гражданското общество. Същевременно обаче предложените мерки адресират **вече налични практики и нормативни изисквания**. Законодателните промени и цели не се разглеждат в контекст на вече постигнатото и на вече работещи практики, а като нововъведения на партията. По този начин остава впечатлението, че те **не са наясно със състоянието на гражданското участие в страната** или предлаганите мерки целят по-скоро **ограничаване на режима на функциониране на НПО в страната**.

Предвижда се законово въвеждане на задължителни предварителни процедури за обществено обсъждане на проекти и законодателни инициативи, както и квоти в обществените съвети. Подобни разпоредби могат да се открият и понастоящем в ЗНА, както и в правилниците на обществените съвети. Предложените промени в ЗЮЛНЦ не отразяват наличните към момента, както и съществуващите от години задължения на самите ЮЛНЦ да представят годишни отчети. Предложението за задължително и пълно представяне в интернет на всички приходи, разходи и договори за период от пет последователни години и налагане на сериозни санкции за неспазването на това правило по-скоро изглежда като опит за наказателна мярка, отколкото за подобряване на средата.

⁴ <http://www.dps.bg/bg/izbori-2017/predizborna-programa.html>

⁵ <http://www.volya.bg/programa>

Предвиден е нов закон за подпомагане на доброволчеството, но без да се отчетат усилията досега и без да се навлиза в подробности.

Движението предлага и мерки относно проекти за дигитални умения, единен център за връзка с гражданите по темата Иновации, административна реформа и внедряване на информационните технологии с нов закон за е-управлението, но отново без да се позовават какво в настоящото законодателство би попречило на техните цели.

ВОЛЯ също предлагат подобряване на административните услуги на “едно гише” и намаляване на административната тежест.

ДА България⁶

Движение ДА България предвижда **конституционни реформи за овластяване на гражданите** като конституционни референдуми, гражданска законодателна инициатива и индивидуална конституционна жалба, осигуряваща граждански контрол върху дейността на Народното събрание. Разписани са и предложения за промяна в **Закона за прякото участие на гражданите** с редуциране на изискването на броя подписи при специфични условия, промяна на рамката и сроковете за събирането им и намаляване на изискването за кворум на задължителност и изискваните лични данни. Това се съчетава с намерението за по-прецизни правила за информационна кампания и възможност за гласуване по електронен път.

В сферата на гражданското участие, коалицията също предлага въвеждане на онлайн петиции до държавните органи и активно участие в работата на парламентарните комисии и обществени консултативни органи. Предвиждат се мерки за развитие на НПО със създаване на ресурсни центрове, подкрепа на доброволчеството и социалното предприемачество.

В сферата на доброто управление, Движение ДА България предлага мерки за намаляване на административната тежест, подобряване на гражданския контрол и участие с използване на новите технологии и инициативи за дерегулация и намаляване на административната тежест, практическо прилагане на оценката на въздействието и електронизиране на нормативната уредба.

Коалицията също предлага мерки в областта на електронното управление, подобряване на електронните услуги и предоставянето на отворени данни от администрацията.

Коалиция Нова Република⁷

Коалиция Нова Република вижда ролята на гражданското участие и организации в **сферата на образованието, както и в сферата на защитата на животните**. Предвиждат мерки за **финансиране на общности** и граждански ориентирани дейности в читалищата.

Мерките, които предвиждат по отношение на **администрацията** са в посока обръщането ѝ към гражданите, нейната независимост и прозрачност. Предлагат се конкретни мерки за професионализация на администрацията, както и унифицирано електронно

⁶ <https://dabulgaria.bg/platforma/>

⁷ <https://www.novarepublika.bg>

управление за комуникация и координация между всички институции. Ролята на гражданските организации се засяга по-скоро косвено.

Коалиция „АБВ – Движение 21“⁸

Коалицията обещава да работи за **граждански контрол върху политиката и властта**. Предлагат конституционна гаранция за правото на гражданите на справедлив процес и възможност да обжалват по съдебен ред всички административни актове, които ги засягат. Същевременно предвиждат разширяване на пряката демокрация чрез повече възможности за национална гражданска инициатива.

Предложенията остават декларативни, без ясни критерии за прилагане.

В платформата са записани и мерки за преодоляване на “стъкления похлупак” за ограничение на професионалните изяви на жените; насърчаване на младежките дейности; законово регламентиране на доброволчеството и признаването му за стаж; целенасочено гражданско образование.

Коалицията предвижда подобряване на качеството на законодателството и приемане на нов Закон за нормативните актове. Предвижда се предварителни оценки на законопроекта да се правят само от Министерство на правосъдието, което ограничава възможността на различни експертни среди да участват в процеса и да се гарантира независимост.

Тази платформа също включва електронизация на публичните услуги и електронно правителство с онлайн регистри и намаляване на регулаторните режими.

Изводи:

Общият преглед показва, че **само в част от платформите са застъпени мерки, свързани с насърчаване на гражданското участие и доброто управление. Ангажиментите рядко минават в конкретика**. По отношение на прякото гражданско участие се споменават обещания с фокус върху резултатите от последния референдум, но без конкретни ангажименти за подобряване на законодателството и средата (с малки изключения).

Изглежда всички предлагат електронни услуги и електронно управление, но не всички са наясно как това би трябвало да се случи и кои са основните стъпки към завършване на тези цели. Гражданското участие и сътрудничеството с гражданското общество се прививда като „нежелания партньор” при определянето на приоритети и мерки без да се надграждат вече налични инструменти и политики. В това отношение платформите остават декларативни и непълни.

⁸ <http://www.abv-alternativa.bg/platforma-parlamentarni-izbori-2017.html>